

Oversikt over endringer i retningslinjer for føring av vitnemål og kompetansebevis for videregående opplæring i Kunnskapsløftet (04.02.2015)

Gjennom hele skrivet er rundskriv Udir1-3013 endret til Udir-1-2014. Årstall i eksemplene er også endret.

Tekst fra gammelt skriv	Ny tekst
Innledningen	Endret: Det er gjort endringer i datoene.
Pkt. 1.1 Vitnemål	Endring: Forskrift til opplæringsloven § 1-16 er lagt til under hjemler.
Pkt. 1.2 Førstegangsvitnemål Annet avsnitt: Elever med utvidet «normal tid» Elever som har rett til ny eksamen på grunn av ikke bestått eksamenskarakter (§ 3-34 i forskriften), kan <u>ikke</u> få førstegangsvitnemål.	Endret til: Elever som har rett til ny eksamen på grunn av ikke bestått eksamenskarakter (§ 3-34 i forskriften) etter utløpet av «normal tid», kan <u>ikke</u> få førstegangsvitnemål.
Pkt. 2.3 Opplysning om gjennomført og bestått opplæring Femte avsnitt: <u>Programområder og utdanningsprogram</u> Det er kun de sentralt gitte programområdekodene som kan føres på vitnemålet. Disse har formen 5 bokstaver, 1 tall, 4 bindestreker. Unntaket er Den Tyske Skole Oslo, Steinerskoler og Montessoriskoler som har fått tildelt egne koder som inneholder bokstaver i 7. og 8. posisjon.	Endring i femte avsnitt: <u>Programområder og utdanningsprogram</u> Det er kun de sentralt gitte programområdekodene som kan føres på kompetansebeviset og vitnemålet. Disse har formen 5 bokstaver, 1 tall, 4 bindestreker. Unntaket er Den Tyske Skole Oslo, Steinerskoler og Montessoriskoler som har fått tildelt egne koder som inneholder bokstaver i 7. og 8. posisjon.
Pkt. 2.7 Opplysninger om sum omfang, orden og adferd og fravær Siste avsnitt: Dere fører stiptet linje i ubrukte rubrikker.	Siste avsnitt endret til: Dere fører stiptet linje i ubrukte rubrikker. Fravær skal føres med tall, ikke stiptet linje, når eleven ikke har fravær.
Pkt. 2.11 Duplikat Punkt 3 under andre avsnitt: 3. Skolen/fylkeskommunen skriver ut et duplikat fra det skoleadministrative systemet med nytt vitnemålsnummer.	Det er lagt til et tillegg i punkt 3 under andre avsnitt: 3. Skolen/fylkeskommunen skriver ut et duplikat fra det skoleadministrative systemet med nytt vitnemålsnummer. Dersom det gjelder et førstegangsvitnemål må det opprinnelige førstegangsvitnemålet annulleres.
Pkt. 3.1 Fagmerknader	

	<p>Lagt til: FAM49 Fag-/svenneprøven ikke avlagt.</p> <p>Brukes for lærlinger som har ikke-dokumentert fravær.</p>
<p>Pkt. 3.3 Andre vitnemålsmerknader</p> <p>VMM28 Den fireårige opplæringen er gjennomført i nært samarbeid mellom skole og bedrift etter modell for «tekniske allmennfag» (TAF), jf. vedlegg.</p>	<p>Endret til: VMM28 Den fireårige opplæringen er gjennomført i nært samarbeid mellom skole og bedrift etter modell for «TAF/YSK», jf. vedlegg.</p> <p>Lagt til: VMM36 Opplæring etter opplæringsloven § 4A-3.</p> <p>Nytt: <u>Særskilt om føring for skipselektrikere</u> For skipselektrikere fører dere FAM03 jf. vedlegg på vitnemålene for de elektrikerne som også kan jobbe på båt, Dere lager så et vedlegg som dokumenterer at opplæringen er gjennomført og fagprøven avlagt i henhold til kravene</p>
<p>Pkt. 4.2 Fag utover minstekravet</p> <p>For å få førstegangsvitnemål, kan ikke en elev erstatte et fag eleven er blitt trukket ut i til eksamen i, med et annet fag. (Eleven kan i slike tilfeller erstatte karakterene i trekkfaget med en privatisteksamen i samme fag og beholde retten til førstegangsvitnemål. Vilåårene for førstegangsvitnemål må også være oppfylt.)</p>	<p>Overskriften er endret: Pkt. 4.2 Fag utover minstekravet/erstatte fag</p> <p>Endret til: <u>Spesielt for førstegangsvitnemål</u> For å få førstegangsvitnemål, kan ikke en elev erstatte et fag eleven er blitt trukket ut i til eksamen i, med et annet fag. Det gjelder både fag tatt som elev og privatist. Dette gjelder ikke dersom eleven har avlagt trekkfagseksamen i matematikkfaget og erstatter T med P eller omvendt. (Eleven kan i slike tilfeller erstatte karakterene i trekkfaget med en privatisteksamen i samme fag og beholde retten til førstegangsvitnemål. Vilåårene for førstegangsvitnemål må også være oppfylt.)</p>
<p>Pkt. 4.4 Fag som ikke kan føres på samme vitnemål/kompetansebevis</p> <p><u>Matematikk</u> Fellesfaget teoretisk matematikk og fellesfaget praktisk matematikk kan dere ikke føre på samme dokumentasjon når disse er på samme nivå/årstrinn (dvs. ikke 1T og 1P sammen eller 2T og 2P sammen, men 1P og 2T kan stå sammen). Varianter av matematikk i yrkesfag</p>	<p>Punktet som gjelder matematikk er endret: <u>Matematikk</u> En elev som har sluttvurdering i 1T og avlegger privatisteksamen i 1P, anses for å forbedre karakteren i matematikk fellesfag. Det er mulig å erstatte en sluttvurdering i 1T, med privatisteksamen i 1P eller omvendt, og få dette på førstegangsvitnemålet dersom dette skjer innenfor normaltiden.</p>

<p>kan ikke stå sammen med varianter i studieforberedende.</p> <p>Programfagene matematikk S og matematikk R kan dere ikke føre på samme dokumentasjon. Dette gjelder uavhengig av nivå.</p>	<p>Muligheten til å erstatte P med T matematikk, eller omvendt, skal også gjelde dersom eleven har avlagt trekkfagseksamen i faget som erstattes.</p> <p>Når det gjelder føring av dokumentasjon kan dere på studieforberedende utdanningsprogram ikke føre fellesfaget teoretisk matematikk og fellesfaget praktisk matematikk på samme dokumentasjon når disse er på samme nivå/årstrinn (dvs. ikke 1T og 1P sammen eller 2T og 2P sammen, men 1P og 2T kan stå sammen). Det samme gjelder for yrkesfaglige utdanningsprogram (dvs. ikke 1T-Y og 1P-Y sammen, eller 2T-Y og 2P-Y sammen, men 1P-Y og 2T-Y kan stå sammen).</p> <p>Fellesfaget matematikk fra studieforberedende utdanningsprogram kan ikke stå på samme vitnemål som fellesfaget matematikk fra Vg1 og/eller Vg3 påbygging på yrkesfaglige utdanningsprogram.</p> <p>Programfagene matematikk S og matematikk R kan dere ikke føre på samme dokumentasjon. Dette gjelder uavhengig av nivå.</p>
<p>Pkt. 5.2 Andre vurderingsformer/-uttrykk</p> <p>Enkelte fag har andre uttrykk enn tallkarakterer. Dette vil gå frem av læreplanen for faget. I noen tilfeller er andre uttrykk også direkte hjemlet i forskrift til opplæringsloven. De andre uttrykkene er</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Bestått»/«Ikke bestått», dere fører «B»/«IB» - Deltatt, dere fører «Deltatt» 	<p>Et vurderingsuttrykk er lagt til:</p> <p>Enkelte fag har andre uttrykk enn tallkarakterer. Dette vil gå frem av læreplanen for faget. I noen tilfeller er andre uttrykk også direkte hjemlet i forskrift til opplæringsloven. De andre uttrykkene er</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Bestått»/«Ikke bestått», dere fører «B»/«IB» - Deltatt, dere fører «Deltatt» - Godkjent
<p>Pkt. 5.6 Karakter i orden og i adferd</p> <p>Første avsnitt: Dere skal føre karakterer i orden og i adferd dersom minst ett av fagene er tatt som elev. Dette gjelder også elever som tar opplæring i lærefag i skole istedenfor i bedrift og det gjelder lærlinger som tar ett eller flere fag som elev i skole.</p>	<p>Første avsnitt er endret til: Dere skal føre karakterer i orden og i adferd dersom minst ett av fagene er tatt som elev. Dette gjelder også elever som tar alternativt Vg3 i skole istedenfor i bedrift og det gjelder lærlinger som tar ett eller flere fag som elev i skole.</p>
<p>Pkt. 5.8 Høyeste nivå for privatister</p> <p>Andre avsnitt:</p>	<p>Andre avsnitt er endret til:</p>

<p>Det er ikke valgfritt for privatister å la karakterene på lavere nivåer bli stående på vitnemålet (enten det er programfag eller fellesfag), hvis de avlegger eksamen på høyere nivå, og de vil ha den nye eksamenskarakteren på vitnemålet. Det gjelder både når fagene på lavere nivå er tatt som elev og når de er tatt som privatist.</p>	<p>Det er ikke valgfritt for privatister å la karakterene på lavere nivåer bli stående på vitnemålet (enten det er programfag eller fellesfag), hvis de avlegger eksamen på høyere nivå, og de vil ha den nye eksamenskarakteren på vitnemålet. I fag med to standpunkt-karakterer der eleven forbedrer bare den ene karakteren som privatist, faller alle underliggende karakter i hele faget bort. Det gjelder både når fagene på lavere nivå er tatt som elev og når de er tatt som privatist.</p>
<p>Pkt. 6.1 Eksamensform</p> <p>* Privatisteksamen i naturfag (skriftlig og muntlig-praktisk eksamen med en felles karakter) føres på dokumentasjon med eksamensform MP.</p>	<p>Punktet er fjernet.</p>
<p>Pkt. 6.2 Annullering av eksamen eller karakter til eksamen</p>	<p>I eksemplet er omfang tatt inn.</p>
	<p>Nytt pkt. 6.4: (Endringen fører til endringer i resten av punkt 6) 6.4 Lærlinger som ikke møter til fag- og svenneprøven For lærlinger som ikke møter til fag- og svenneprøven, samme hva grunnen er, skal dere føre «Ikke møtt» (IM) i rubrikken for eksamenskarakter og aktuell eksamensform. Dere fører FAM49 «Fag-/ eller svenneprøven ikke avlagt» for lærlinger som ikke har dokumentert fravær. For lærlinger som har dokumentert fravær, fører dere FAM39 «Dok. fravær jf. § 3-35». Dere fører på samme måte for lærlinger som blir syke under fag- og svenneprøven og avbryter.</p>
<p>Pkt. 6.8 Fag med flere eksamensformer</p> <p>Første avsnitt: Når det står i læreplanverket at elever bare skal ha én standpunktkarakter i et fag, men faget for privatister har to eksamensformer (skriftlig og muntlig), kan ikke privatister forbedre bare én av eksamenene. De må gå opp til begge eksamenene. Det er ikke et krav om at de må gå opp til begge eksamenene samtidig.</p>	<p>6.9 Fag med flere eksamensformer</p> <p>Første avsnitt endret til: I læreplanverket for Kunnskapsløftet er det for enkelte fag fastsatt at elever skal ha én standpunktkarakter mens faget for privatister har to eksamensformer (skriftlig og muntlig). Elever som ønsker å forbedre slike fag, må gå opp til begge eksamenene som privatist. Det er ikke et krav om at de må gå opp til begge eksamenene samtidig. Når eksamenene er avlagt (skriftlig og muntlig/muntlig-praktisk) som privatist, kan privatisten velge å forbedre den ene eksamenen uavhengig av den andre.</p>

<p>Andre avsnitt: Når det står i læreplanverket at elever skal ha to standpunktkarakterer i et fag (f.eks. fransk muntlig og skriftlig) - kan privatister forbedre eksamen i hver del uavhengig av hverandre. Privatist som bare tar én eksamen (f.eks. skriftlig), beholder ev. standpunktkarakteren og/eller en ev. eksamenskarakter i den andre delen (f.eks. muntlig).</p>	<p>Andre avsnitt endret til: Når det står i læreplanverket at elever skal ha to standpunktkarakterer i et fag (f.eks. fransk muntlig og skriftlig) - kan privatister forbedre karakteren i hver del uavhengig av hverandre. Privatist som bare tar én eksamen (f.eks. skriftlig), beholder standpunktkarakteren og eksamenskarakteren i den andre delen (f.eks. muntlig). Merk at for fremmedspråk regnes eleven som privatist i hele faget selv om bare en del av faget (skriftlig eller muntlig) er tatt som privatist. Dette innebærer at alle de underliggende karakterene (både muntlig og skriftlig) faller bort, jf. pkt. 5.8.</p>
<p>Pkt. 7.2 Fritak fra opplæring i skriftlig sidemål</p>	<p>I eksemplet er eksamensform lagt inn for Norsk sidemål.</p>
<p>Pkt. 7.3 Fritak fra opplæring i kroppsøving for elever</p> <p>Rektor kan etter søknad innvilge fritak fra opplæring i kroppsøvingsfaget når legeerklæring dokumenterer at opplæringen er til skade for eleven, og tilpasset opplæring ikke er mulig. Det er ikke lenger noe skille mellom praktisk og teoretisk del i faget kroppsøving. Dere fører FAM01 «Fritatt fra opplæring». Endringen gjelder fra 01.08.2012. I rubrikken for standpunktkarakterer fører dere «Fritatt».</p>	<p>Endret til: Rektor kan etter søknad innvilge fritak fra opplæring i kroppsøvingsfaget når legeerklæring dokumenterer at opplæringen er til skade for eleven, og tilpasset opplæring ikke er mulig. Dere fører FAM01 «Fritatt fra opplæring». Endringen gjelder fra 01.08.2012. I rubrikken for standpunktkarakterer fører dere «Fritatt».</p>
<p>7.5 Godkjenning og fritak for privatister og voksne</p> <p><u>Kroppsøvingsfaget</u> Voksne som får opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A skal ikke ha kroppsøving.</p> <p>Opplæringsloven kapittel 4A og forskrift til opplæringsloven §§ 1–13, 1-16, 3-22 og 4-15 og rundskriv Udir-8-2012.</p>	<p>Det er lagt til et avsnitt: <u>Kroppsøvingsfaget</u> Voksne som får opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A skal ikke ha kroppsøving.</p> <p>På vitnemål for voksne fører dere VMM36 «Opplæring etter opplæringsloven § 4A-3».</p> <p>Henvisning til rundskriv er rettet: Opplæringsloven kapittel 4A og forskrift til opplæringsloven §§ 1–13, 1-16, 3-22 og 4-15 og rundskriv Udir-6-2012.</p>
<p>Pkt. 7.7 Fag tatt fra videregående opplæring på ungdomstrinnet</p> <p>Elever som har tatt fag fra videregående opplæring mens de var elever på</p>	<p>Endret til: Elever som har tatt fag fra videregående opplæring mens de var elever på</p>

ungdomstrinnet, vil dersom faget er bestått, få godkjent faget når de er tatt inn i videregående opplæring. Faget føres da med karakter på vitnemålet/kompetansebeviset med FAM34 «Fag tatt u.tr. § 1-15». I rubrikken år fører dere det året faget ble tatt. På kompetansebeviset må det også føres programområdekode GSGSK0VG--. Elevene beholder retten til førstegangsvitnemål, dersom vilkårene for øvrig er oppfylt, jf. pkt. 1.2

På kompetansebeviset, som den videregående skolen utsteder, skal det føres fravær på vanlig måte, jf. pkt. 8.1.

Unntak for skoleåret 2013/2014

I rundskriv Udir-4-2013 punkt 5 er det presisert at når en elev har avsluttet et videregående fag på ungdomstrinnet og det er satt standpunktkarakter og eventuelt eksamenskarakter i faget, vil ikke elever lenger ha elevstatus i faget. Det betyr at eleven har brukt opp retten sin i faget når han eller hun tas inn til videregående opplæring etter fullført grunnskole.

Reglene om elevstatus er ikke nye, men som følge av manglende klarhet i regelverket, har det vært ulik praksis for elever som har forsert ett eller flere fag på ungdomstrinnet. Siden regelverksavklaringen ikke kom før skolestart høsten 2013, er det klart at flere av elevene som følger ordningen inneværende skoleår ikke har fått god og riktig informasjon om konsekvensene av å følge et forsert løp tidsnok. Det er uheldig dersom elever føler seg tvunget til å avbryte det tilpassede løpet på grunn av uklarheter om elevstatus.

For elevene Elever som følger ordningen inneværende skoleår (skoleåret 2013/2014) bør det derfor være anledning til selv å kan velge om de ønsker å ta faget på nytt som elev i videregående opplæring. Av hensyn til likebehandling gjelder denne unntaksordningen for alle elever som følger et forsert løp inneværende skoleår, også de elevene som har fått riktig informasjon om konsekvensene før skolestart høsten 2013.

I praksis betyr dette at elever som følger og fullfører et forsert løp inneværende skoleår

ungdomstrinnet, vil dersom faget er bestått, få godkjent faget når de er tatt inn i videregående opplæring. Faget føres da med karakter på vitnemålet/kompetansebeviset med FAM34 «Fag tatt u.tr. § 1-15». I rubrikken år fører dere det året faget ble tatt. På kompetansebeviset må det også føres programområdekode GSGSK0VG--. Elevene beholder retten til førstegangsvitnemål, dersom vilkårene for øvrig er oppfylt, jf. pkt. 1.2

På kompetansebeviset, som den videregående skolen utsteder, skal det føres fravær på vanlig måte, jf. pkt. 8.1.

Kunnskapsdepartementet har bestemt at elever som følger og fullfører et forsert løp selv velger om de ønsker at faget de har fulgt skal godkjennes i tråd med forskrift til opplæringsloven § 1-16 første ledd.

Dette gjaldt i utgangspunktet for skoleåret 2013-2014, men er utvidet fram til nytt regelverk er på plass.

I praksis betyr dette at elever som følger og fullfører et forsert løp selv velger hvorvidt de ønsker at det faget de har fulgt skal godkjennes i tråd med forskrift til opplæringsloven § 1-16 første ledd.

Forskrift til opplæringsloven §§ 1-15 og 1-16. Rundskriv Udir-04-2013 om elever som tar fag fra videregående opplæring på ungdomstrinnet. Utdanningsdirektoratets brev av 18.12.2013.

<p>selv velger hvorvidt de ønsker at det faget de har fulgt skal godkjennes i tråd med forskrift til opplæringsloven § 1-16 første ledd .</p> <p>Forskrift til opplæringsloven §§ 1-15 og 1-16. Rundskriv Udir-04-2013 om elever som tar fag fra videregående opplæring på ungdomstrinnet. Utdanningsdirektoratets brev av 18.12.2013.</p>	
<p>Pkt. 7.9 Elever som gjør omvalg</p> <p>Elever som gjør omvalg etter opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd, skal som hovedregel tas inn som fulltidselev til videregående opplæring. Elevens tidligere sluttvurdering i fellesfagene faller da bort (anses som nulliteter). Eleven beholder eventuelle sluttvurderinger i programfagene. Dersom eleven tas inn som deltids elev etter omvalg beholder han/hun sluttvurderingen i de fagene han/hun ikke er elev og får opplæring i.</p>	<p>Endret til:</p> <p>Elever som gjør omvalg etter opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd, skal som hovedregel tas inn som fulltidselev til videregående opplæring. Dette gir en anvisning på prioritet ved inntaket. Det er åpnet for at elever som er tatt inn som fulltidselever, etter inntaket kan omgjøres til deltids elever. Dette vil være aktuelt for omvalgselever som har fått godkjent ett eller flere fag i tråd med forskriften § 1-16. Når en elev har fullført og bestått opplæringen i et fag, skal sluttvurderingen følge eleven helt frem til vitnemål, med mindre eleven tar faget på nytt som privatist, har fått karakteren 1 eller IV eller har tatt faget fra videregående mens han eller hun var elev på ungdomstrinnet.</p>
<p>Pkt. 8.1 Førsting av fravær</p> <p>Første avsnitt: I videregående opplæring skal dere føre alt fravær for elever på vitnemålet/ kompetansebeviset. Fraværet skal føres i dager og timer. Enkelttimene regnes ev. om til 60 minutters enheter. Enkelttimer skal ikke konverteres til dager.</p> <p>Andre avsnitt: Dere fører fravær dersom minst ett av fagene er tatt som elev. Det gjelder også elever som tar lærefag i skole istedenfor bedrift, og lærlinger som tar enkeltfag i skole. Rektor avgjør om fravær for deltids elever, skal føres i dager og timer eller bare i timer.</p>	<p>Første avsnitt endret til: I videregående opplæring skal dere føre alt fravær for elever på vitnemålet/ kompetansebeviset. Fraværet skal føres i dager og timer. Enkelttimene regnes ev. om til 60 minutters enheter. Enkelttimer skal ikke konverteres til dager. Fravær skal føres med tall, ikke stiplet linje, når eleven ikke har fravær.</p> <p>Andre avsnitt endret til: Dere fører fravær dersom minst ett av fagene er tatt som elev. Det gjelder også elever som tar alternativt Vg3 i skole istedenfor bedrift, og lærlinger som tar enkeltfag i skole. Rektor avgjør om fravær for deltids elever, skal føres i dager og timer eller bare i timer.</p>
<p>Pkt. 9.6 Tekniske allmennfag (TAF)</p> <p>Enkelte fylkeskommuner tilbyr et opplæringsløp i «tekniske allmennfag (TAF)» som både gir generell studiekompetanse og</p>	<p>Ny overskrift: 9.6 Tekniske allmennfag (TAF) og Yrkes- og studiekompetanse (YSK)</p> <p>Endret til: Enkelte fylkeskommuner tilbyr et opplæringsløp som både gir både yrkeskompetanse og</p>

<p>yrkeskompetanse på fire år. Vitnemålet for slike løp skal angi begge disse kompetansene.</p> <p>Fellesfag og programfag som er tatt ut over ordinær fag- og timefordeling, fører dere som angitt under fag ut over minstekravet i punkt 4.2. I tillegg fører dere vitnemålsmerknad VMM28 «Den fireårige opplæringen er gjennomført i nært samarbeid mellom skole og bedrift etter modell for «tekniske allmennfag» (TAF), jf. vedlegg.»</p> <p>Dere må i tillegg søke om dispensasjon (se punkt 12.1 om dispensasjoner) dersom eleven mangler kroppsøving og føre dette med VMM 17-19. Utdanningsdirektoratet vil forlenge dispensasjonsordningen i TAF for kroppsøvingsfaget inntil nye retningslinjer for TAF er fastsatt.</p>	<p>definert som et fireårig opplæringsløp som kombinerer fagopplæring med generell studiekompetanse. Det vil derfor kun være de yrkesfaglige løpene med opplæringstid i bedrift som er inkludert i TAF/YSK. Hvilke fag som har læretid i bedrift, er beskrevet i læreplanen for det enkelte fag. Vitnemålet for TAF/YSK skal angi begge kompetansene.</p> <p>Fellesfag og programfag som er tatt ut over nasjonalt fastsatt fag- og timefordeling for et yrkesfaglig løp, fører dere som angitt under fag ut over minstekravet i punkt 4.2. I tillegg fører dere vitnemålsmerknad VMM28 «Den fireårige opplæringen er gjennomført i nært samarbeid mellom skole og bedrift etter modell for «TAF/YSK», jf. vedlegg.»</p> <p>Dere må i tillegg søke om dispensasjon (se punkt 12.1 om dispensasjoner) dersom eleven mangler kroppsøving (KRO1005) og føre dette med VMM 17-19. Utdanningsdirektoratet vil forlenger dispensasjonsordningen i TAF/YSK for kroppsøvingsfaget. Det er ikke planlagt nye retningslinjer for TAF/YSK på nåværende tidspunkt, men vi viser til Samfunnskontrakten for flere læreplasser hvor det fremgår at man vil «Sikre videreføring av TAF-ordningen gjennom en formalisering av denne».</p>
<p>Pkt. 9.7 Praksiskandidater</p> <p>Første avsnitt: Praksiskandidater trenger ikke å ha bestått fellesfagene for å få fag- eller svennebrev. Praksiskandidater som har bestått fagprøven og obligatorisk eksamen, får i tillegg til fag- eller svennebrev et kompetansebevis som dokumenterer dette. Dere fører det programområdet for opplæring i bedrift som fag-/svenneprøven og eksamenene gjelder. Noen praksiskandidater må også ta en eksamen som dekker programfagene på Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole (gjelder «avviksfag»). I slike tilfeller fører dere også de programområdene en slik eksamen dekker.</p>	<p>Første avsnitt endret til: Praksiskandidater trenger ikke å ha bestått fellesfagene for å få fag- eller svennebrev. Praksiskandidater som har bestått fagprøven og obligatorisk eksamen, får i tillegg til fag- eller svennebrev et kompetansebevis som dokumenterer dette. Dere fører det programområdet for opplæring i bedrift som fag-/svenneprøven og eksamenene gjelder. Noen praksiskandidater må også ta en eksamen som dekker programfagene på Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole (gjelder særskilte lærefag). I slike tilfeller fører dere også de programområdene en slik eksamen dekker.</p>
	<p>Nytt pkt. 9.10:</p>

	<p>9.10 Rett til påbygging til generell studiekompetanse etter fullført og bestått fag- og yrkesopplæring</p> <p>Den som har fullført og bestått fag- og yrkesopplæring som en del av ungdomsretten, har etter søknad rett til ett års påbygging til generell studiekompetanse, Vg4 påbygg. Det samme gjelder andre som har fullført og bestått fag- og yrkesopplæring innen utgangen av det året de fyller 24 år. Retten gjelder de som har fullført og bestått fag- og yrkesopplæring i 2014, eller senere. Praksiskandidater og de som ikke har bestått alle fellesfag, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-67 tredje ledd, er ikke omfattet av retten til Vg4 påbygging til generell studiekompetanse.</p> <p>De som tar Vg4 påbygging til generell studiekompetanse har allerede et vitnemål. Dokumentasjon på gjennomført og bestått Vg4 påbygging skal påføres vitnemålet.</p> <p>Opplæringsloven § 3-1 ellefte ledd.</p>
Pkt. 14.2 Generell studiekompetanse	Ny lenke til Lovdata er lagt inn.